

NORME METODOLOGICE

privind stabilirea criteriilor pentru elaborarea Programului Național de Restaurare, finanțat de Ministerul Culturii și derulat prin Institutul Național al Patrimoniului

Art. 1.

Prezentele norme au ca obiect stabilirea criteriilor pentru elaborarea Programului Național de Restaurare, denumit în continuare PNR.

Art. 2.

În condițiile legii, PNR este fundamentat și elaborat de Institutul Național al Patrimoniului, denumit în continuare INP și este aprobat de Ministerul Culturii.

Art. 3.

(1) PNR este principalul instrument de finanțare prin alocare de fonduri de la bugetul de stat pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice, exprimând prioritățile Ministerului Culturii în ceea ce privește protejarea patrimoniului construit.

(2) PNR trebuie să exprime credibil prioritățile strategice cuprinse în documentele naționale și în cele internaționale asumate de România. Alcătuirea PNR are la bază evaluarea oportunității lucrărilor de intervenție, reprezentativitatea obiectivelor alese și echilibrul lor categorial, tematic, regional și din punct de vedere al valorii lor culturale, astfel încât să se asigure respectarea următoarelor principii:

a. O proporție corectă, din punct de vedere al finanțării, între monumentele istorice – obiective de cult (aparținând tuturor cultelor recunoscute) și cele laice, având în vedere ponderea acestor categorii în Lista Monumentelor Istorice.

b. O finanțare echilibrată, justificată de bogăția patrimoniului construit, a tuturor regiunilor istorice și regiunilor de dezvoltare ale României.

c. O finanțare a conservării și restaurării monumentelor istorice cu o pondere justificată pe categorii, așa cum sunt ele prevăzute de Anexa III: Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională) la Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, Secțiunea a III-a – Zone protejate.

d. O finanțare corespunzătoare a restaurării acelor monumente pentru care deținătorii de drept documentează absența fondurilor proprii.

MINISTERUL CULTURII INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

(3) Institutul Național Patrimoniului este responsabil de fundamentarea și elaborarea PNR în respectul principiilor enunțate.

Art. 4.

PNR are ca sursă de finanțare sumele alocate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Culturii.

Art. 5.

În cadrul fundamentării, elaborării și derulării PNR, Institutul Național al Patrimoniului va urmări utilizarea în condiții de eficiență economică a fondurilor provenite de la Ministerul Culturii.

Art. 6.

INP va repartiza fondurile alocate PNR de la bugetul de stat astfel încât:

(1) Să se asigure cu prioritate finanțarea obiectivelor monument istoric pentru care există contracte în derulare, având drept obiectiv finalizarea anuală a unui număr cât mai mare dintre acestea.

(2) Să se finanțeze un număr de obiective noi pentru care nu există documentații tehnico-economice sau care beneficiază de documentații tehnico-economice complete, avizate corespunzător disponibilităților și perspectivelor de finanțare.

Art. 7.

În cadrul PNR se consideră eligibile următoarele:

(1) Documentații tehnico-economice pentru:

a. Obiective monumente istorice nou introduse în PNR, pentru care nu există documentație tehnico-economică avizată (proiect întocmit în fazele legale).

b. Obiective monumente istorice deja incluse în PNR, în vederea completării și/sau finalizării documentației tehnico-economice.

(2) Documentații tehnico-economice referitoare la componente artistice, pentru:

a. Obiective monumente istorice nou introduse în PNR, pentru care nu există documentație avizată.

b. Obiective monumente istorice deja incluse în PNR, în vederea completării și/sau finalizării documentației tehnico-economice cu documentația de specialitate pentru componente artistice.

(3) Documentații tehnico-economice pentru intervenții de urgență pentru scoaterea din pericol public și punerea în siguranță a monumentului istoric, definite prin art. 7, alin. 16 din Legea nr. 50/1991, republicată, cu condiția să nu se încadreze la punctele a. sau b. ale alin (2).

(4) Lucrări de conservare, consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice numai pentru obiectivele monumente istorice pentru care există proiecte avizate din punct de vedere tehnic și economic de către Ministerul Culturii / INP și au fost emise și autorizații de construire.

(5) Lucrări de conservare și restaurare a componentelor artistice ale unui monument istoric numai pentru obiectivele monumente istorice pentru care există proiecte avizate din punct de vedere tehnic și economic de către Ministerul Culturii / INP.

(6) Asistența tehnică de specialitate (arhitectură, arheologie, structură, instalații, componente artistice) obligatorie pentru obiectivele monumente istorice incluse în PNR la care se finanțează lucrări de intervenții de urgență pentru scoaterea din pericol public și punerea în siguranță a monumentului istoric, intervenții de urgență pentru scoaterea din pericol și punerea în siguranță a componentelor artistice ale unui monument istoric, lucrări de conservare, consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, lucrări de conservare și restaurare a componentelor artistice ale unui monument istoric.

Art. 8.

Cu excepția cazurilor în care sunt direct, nemijlocit și strict necesare funcționării, siguranței în exploatare, conservării, consolidării și restaurării monumentului istoric sunt considerate finanțări neeligibile în cadrul PNR următoarele:

(1) Lucrări, echipamente și dotări de instalații, cu excepția celor care se referă la instalațiile de prevenire și stingere a incendiilor, a celor de semnalizare și avertizare antiefracție (când sunt justificate prin funcțiunea avizată) și a celor de protecție împotriva trăsnetului.

(2) Lucrări de amenajare exterioară, cu excepția celor de împrejmuire, de acces, inclusiv cele ce privesc persoanele cu dizabilități, precum și locurile de parcare proiectate la nivel minim necesar; de asemenea se exceptează lucrările de restaurare a grădinilor și parcurilor istorice aferente monumentelor istorice.

(3) Lucrări de reconstituire a unor monumente sau părți de monumente dispărute, cu excepția situațiilor de calamitate unde se va judeca fiecare caz individual.

(4) Lucrări de eliminare a elementelor constructive sau de finisaj autentice ale monumentului istoric, inclusiv tencuieli, tâmplării sau pardoseli istorice.

Art. 9.

Prin PNR nu se vor aloca concomitent fonduri pentru elaborarea documentațiilor tehnico-economice și pentru execuție pentru același obiectiv, cu excepția:

(1) Obiectivelor monument istoric de tip ansamblu, pentru care se pot executa lucrări de intervenție la anumite componente, în timp ce pentru alte componente se realizează faza de proiectare.

(2) Situațiilor în care este necesară o intervenție de urgență, în condițiile legii.

Art. 10.

Alocarea fondurilor repartizate prin PNR va urmări eșalonarea reală și eficientă a termenelor de elaborare a documentației de proiectare la toate fazele precum și a lucrărilor de execuție, astfel încât încheierea acestora să se realizeze în cel mai scurt timp posibil, corespunzător stării de conservare și problematicei tehnice a monumentului istoric.

MINISTERUL CULTURII INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

Finanțarea lucrărilor de execuție se va face pe baza etapelor stabilite prin „Graficul de realizare a investiției” și avizate ca „eșalonare a investiției” prin documentațiile tehnico-economice la faza DALI și ulterior pe obiective, conform „Graficului fizic și valoric de eșalonare a investiției” care este avizat la faza PT a obiectului.

Art. 11.

Includerea obiectivelor noi în PNR se realizează pe baza unei Liste Preliminare elaborată de INP în urma solicitărilor transmise de către beneficiarii de folosință, a solicitărilor Direcțiilor Județene de Cultură și a Direcției de Cultură a Municipiului București, analizată și prioritizată de o comisie de specialitate stabilită în cadrul INP. În acest scop este necesară transmiterea către INP a unor informații minimale care să conțină o scurtă descriere a intențiilor și câteva fotografii reprezentative ale obiectivului (minim 10 și maxim 30 de fotografii).

După definitivarea Listei Preliminare cu propuneri de înscriere a monumentelor istorice în PNR, pentru obiectivele selectate solicitanții vor transmite în termen de maxim 60 de zile, în funcție de complexitatea obiectivului, următoarele documente:

(1) Pentru finanțarea serviciilor de proiectare:

- a. Cerere tip.
- b. Nota de fundamentare privind necesitatea alocării fondurilor întocmită de către beneficiar, vizată de reprezentanții Direcției Județene de Cultură.
- c. Declarație pe propria răspundere a beneficiarului privind inexistența litigiilor având ca obiect imobilul propus pentru finanțare.
- d. Extras de carte funciară din care să rezulte proprietatea asupra imobilului.
- e. Tema de proiectare întocmită de specialist și însoțită de către beneficiar.
- f. Relevee și documente de arhivă sau documentații anterioare, dacă există și se află în posesia beneficiarului.
- g. Fotografii relevante ale monumentului, cu evidențierea zonelor degradate, inclusiv a picturii sau elementelor decorative (pentru proiectele de componente artistice).

(2) Pentru finanțarea lucrărilor de conservare, restaurare, consolidare, punere în valoare:

- a. Cerere tip.
- b. Nota de fundamentare privind necesitatea intervenției, în acord cu prevederile documentației tehnice de intervenție.
- c. Proiect, faze: DALI, PT, DE/PFU – pentru componente artistice, documentație economică.
- d. Avizul Ministerului Culturii pentru documentația de proiectare.

e. Autorizație de construire însoțită de documentația tehnică pentru obținerea acesteia, vizată spre neschimbare.

Dosarul cuprinzând documentele enumerate mai sus va fi analizat de către o comisie de specialitate instituită în cadrul INP care va aproba solicitările de includere în PNR. Componența comisiei de specialitate va fi propusă de către INP. Comisia va fi alcătuită din specialiști din cadrul Ministerului Culturii și al INP și din alți specialiști atestați, în funcție de natura lucrărilor de intervenție necesare. După aprobarea introducerii obiectivului în PNR se va semna un protocol de colaborare între INP și beneficiar.

Art. 12.

Obiectivele noi – monumente istorice vor fi introduse în PNR din Lista Preliminară, în baza condițiilor de eligibilitate prezentate în **art. 7** și **art. 8** și a criteriilor de prioritate prevăzute în **Anexa 1** a prezentelor norme metodologice. Acestea fundamentează ierarhia intervențiilor finanțate de PNR.

Art. 13.

Obiectivele monumente istorice care pot fi incluse în PNR sunt următoarele:

- (1) Monumente istorice înscrise în Lista Monumentelor Istorice aflate în proprietatea publică și privată a statului și a unităților administrativ-teritoriale.
- (2) Monumente istorice înscrise în Lista Monumentelor Istorice aflate în proprietatea cultelor religioase recunoscute de lege.
- (3) Imobile cu statut juridic similar celor menționate în paragrafele anterioare, care fac parte din monumente istorice din categoriile ansamblu sau sit.

Art. 14.

Obiectivele monumente istorice care nu pot fi incluse în PNR sunt următoarele:

- (1) Monumente istorice aflate în proprietate privată, altele decât cele prevăzute la art. 13, alin. (1) și
- (2). Acestea pot fi finanțate de la bugetul de stat și/sau al administrațiilor publice locale în condițiile prevăzute de H.G. 1430/2003.
- (2) Monumente istorice care nu dispun de documentație cadastrală sau pentru care deținătorii nu pot proba titlul de proprietar, administrator sau concesionar cu extras de carte funciară sau monumente istorice aflate în litigiu, cu excepția monumentelor istorice pentru care se finanțează lucrări de punere în siguranță și scoatere din pericol public.
- (3) Monumente istorice asupra cărora, după realizarea intervențiilor de restaurare finanțate din fonduri publice, s-au efectuat de către proprietar/administrator lucrări de intervenție și/sau de modernizare neavizate.

Art. 15.

Sunt eliminate din PNR obiectivele monumente istorice aflate în următoarele situații:

- (1) Monumente istorice aflate în litigiu, în perioada soluționării acestuia, pentru alte lucrări decât cele de urgență și de scoatere din pericol public.
- (2) Monumente istorice ale căror lucrări de conservare, consolidare și restaurare ori punere în valoare sunt preluate spre finanțare prin alte programe de finanțare publică sau privată.

Art. 16.

Nerespectarea de către beneficiarul finanțării a clauzelor stabilite prin protocolul semnat conduce la excluderea din PNR a obiectivului monument istoric.

Art. 17.

În fundamentarea și elaborarea PNR, INP va urmări, în mod obligatoriu, respectarea concomitent a principiilor prevăzute la Art. 3, a eligibilităților prevăzute la Art. 7 și Art. 13 cât și a criteriilor de prioritate prevăzute în Anexa 1 a prezentelor norme metodologice.

MINISTERUL CULTURII
INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

ANEXA 1. Criterii de prioritate privind includerea în PNR a monumentelor istorice

Nr.	Criterii de prioritate	Punctaj	Punctaj maxim aferent criteriului			
1.	Starea de degradare	Precolaps (nu se cumulează puncte de la celelalte categorii ale criteriului)	90	90		
		Degradare structurală	0-25 %		0-5	30
			25-50 %		5-15	
			50-75 %		15-30	
		Degradare arhitecturală	0-25 %		0-5	30
			25-50 %		5-10	
			50-75 %		10-20	
			75-100%		20-30	
		Degradarea componentelor artistice	0-25 %		0-5	30
			25-50 %		5-10	
			50-75 %		10-20	
			75-100%		20-30	
2.	Valori particulare și excepționale	Autenticitatea materialelor	0-20	80		
		Valori excepționale privind componentele arhitecturale, structurale, de amenajare peisageră (parcuri sau grădini), tehnice sau artistice	0-20			
		Valoare memorială	0-20			
		Apartenența la o tipologie slab reprezentată în LMI și/sau PNR	0-20			
3.	Statut juridic de protecție	Monumente istorice înscrise în lista UNESCO	20	20		
		Monumente istorice incluse în lista indicativă UNESCO	20			
		Monumente istorice înscrise în grupa A	15			
		Monumente istorice înscrise în grupa B	10			
		Monumente incluse în zona de protecție a monumentelor UNESCO	5			
		Obiective incluse în ansambluri și situri istorice fără a fi identificate individual în Lista Monumentelor Istorice	5			
4.	Compatibilitatea funcțională	Funcțiuni de învățământ, de cult, socioculturale, de binefacere	5-10	10		
		Alocarea unor funcțiuni utile comunității locale	5-10			
		Locuire, cazare	0-5			
		Alte funcțiuni compatibile cu statutul de monument istoric	0-5			
5.	Sustenabilitatea intervenției	Capacitatea de întreținere și protejare a monumentului	0-10	10		
		Implicarea comunității locale în activități care au legătură cu monumentul istoric	0-10			
6.	Co-finanțare	≤ 25 %	0-3	10		
		≤ 50 %	3-6			
		≤ 75 %	6-10			